

Broeders in de strijd voor minderheden

Gert-Jan Segers en onderzoeksjournalist en documentairemaker Sinan Can doen wat betreft dossierkennis van het Midden-Oosten niet voor elkaar onder. Een gesprek tussen twee onrechtbestrijders die elkaar hoog hebben zitten. “Aan het eind van jouw documentaire zat ik te huilen voor de tv.”

‘Zoiets raakt mij tot in het diepst van mijn ziel.’

Wie is Sinan Can?

Sinan Can is een Turks-Nederlandse onderzoeksjournalist werkzaam bij BNNVARA. Hij maakte onder andere de docuseries *Onze missie in Afghanistan* en *Bloedbroeders*.

De heren kennen elkaar al een tijdje en begroeten elkaar met een stevige *hug* in een Haags café halverwege juni. Als de koffie is besteld, vertelt de breedgeschouderde Sinan dat hij een tweeluik over IS maakt en daarvoor ook nog eens afreist naar de gevaarlijkste gebieden in Irak en Syrië. Gert-Jans mond valt langzaam open: “Gast, dat is met ware doodsverachting!” Sinan: “Tja, ik wil het hele verhaal vertellen, ontdekken waarom mensen zich bij IS aansluiten om een moordmachine te worden. Ze hanteren daar dezelfde tactiek als tijdens de Armeense genocide: mensen verdrijven en alle tastbare herinneringen vernietigen.”

Gert-Jan: “Waar komt jouw gedrevenheid eigenlijk vandaan?” Sinan: “Ik kom uit een progressief, soefistisch gezin. Het soefisme draait niet om dogma’s maar om intenties. Er zitten veel christelijke elementen in. Ik ben dus opgevoed met het idee dat onrecht bestrijden – wie het ook treft – belangrijk is.”

Gert-Jan, zou je soms niet hetzelfde werk als Sinan willen doen?

Gert-Jan: “Sterker: ik ben een jaar journalist geweest bij Radio1. Mijn vader gaf me de wijze les: journalist kun je altijd nog worden, ga eerst naar een universiteit. Nadat ik zeven jaar in Egypte had gewerkt voor de Gereformeerde Zendingsbond en één jaar in Amerika had gestudeerd, kon ik kiezen: beschrijf ik het spel, of speel ik het spel mee? Want als journalist moet je maar hopen dat de politiek jouw werk oppikt. Dat lijkt me frustrerend.”

Sinan: “Ik kan inderdaad problemen alleen maar aanstippen. Echte verandering begint bij de politiek. Daarom kan ik me voorstellen dat als de ChristenUnie in het kabinet komt, wat ik hoop, jullie een ministerie claimen

waar je echt het verschil kunt maken.” Gert-Jan: “Zowel politici als journalisten zijn nodig. Jouw verhalen heb ik nodig om mijn verhaal in de Kamer te vertellen. Ik heb nagedacht waarom jouw inzet voor minderheden mij zo raakt. Dat is omdat ik zie dat het in het Midden-Oosten en Turkije helemaal de verkeerde kant opgaat. Daar word ik somber van. Het gevaar is dat het vervolgens kan lijken alsof we steeds meer tegen Turken en moslims zijn, terwijl dat helemaal niet waar is. De advocaat van Asia Bibi, dat Pakistaanse christelijke meisje dat onschuldig in de dodencel zit, is moslim en werd vermoord door extremisten uit eigen gelederen. Jijzelf bent ook een lichtend voorbeeld en een prachtig mens, zoals je voor verzoening en recht gaat. Ik huil niet gauw, maar aan het eind van je documentaire *Bloedbroeders* over de Armeense genocide, waar een honderdjarige overlevende daarvan Sinan in de armen sluit bij wijze van verzoening, zat ik te huilen voor de tv. Zoiets raakt mij tot in het diepst van mijn ziel.”

Sinan: “Dank je. Normaal zou je zeggen dat mijn vriendschappen in de hoek

Wat is het soefisme?

Sinan: “Een verlichte, progressieve en humanistische tak van de islam. Centraal staat mensenliefde, zonder iets aan een ander op te leggen. Het is voor mij een mooie, spirituele kant van de islam, met vele kruisbestuivingen met andere religies.”

van de PvdA, GroenLinks en SP zouden liggen, maar ik heb net zo goed een connectie met jou. Je bent een gewetensvol mens en je morele kompas zit goed. We worden beiden geraakt door onrecht, medemenselijkheid en vergevingsgezindheid. Dat je 's morgens in de spiegel kijkt en niet denkt: weer een grijze haar, maar: ben ik humaan genoeg?'
Gert-Jan: "Alleen is het verschil tussen ons dat jij een veel hogere prijs betaalt. Ik loop veel minder risico. Ik kan vanuit een comfortabele positie zeggen hoe mensen zouden moeten handelen, terwijl jij in jouw gemeenschap gevaar loopt."

Welk gevaar?

Sinan: "Een deel van de Turkse gemeenschap kotst me uit. Erdogan-

aanhangers, mensen die boos worden omdat ik het woord genocide gebruik of excessen in de islam benoem. Ik word aan de lopende band bedreigd, maar heb besloten geen aangifte te doen. Ik gun het je niet dat ik voor jouw dreigement naar een politiebureau moet. Maar ik kijk wel over mijn schouder, ja. In Rotterdam stopt er geregeld een auto naast me van waaruit iemand roept dat ik een Armeense hond ben. Ook riepen drie jongens eens dat ik een Armeense advocaat was. Toen vroeg ik of ze dichterbij wilden komen, want ik wil oprecht met zulke mensen in gesprek, maar die cultuur van debat kennen ze niet. Alles gaat via dreigementen."

Is een ander verschil tussen jullie de bron waaruit jullie hoop putten?

Sinan: "Voor een deel, maar ook ik put uit mijn geloof, het soefisme, vanuit het idee: er zullen altijd slechte mensen én altijd gewetensvolle mensen zijn. De ene keer heet hij Oskar Schindler, de andere keer boer Achmed die in Oost-Turkije vijf Armeense kinderen redt."

Hoe zien jullie de toekomst in Nederland voor minderheden? Kunnen kinderen die nu worden geboren straks nog openlijk christen zijn?

Gert-Jan: "Vooralsnog is onze rechtsstaat heel sterk. In elke cultuur heb je groepen die zich breed willen maken, en de rechtsstaat corrigeert dat."
Sinan: "Dat denk ik ook. Ik kan me ergeren aan mensen die zeggen: ze nemen de boel over! We hebben het over een miljoen moslims – waarvan een deel niet eens religieus is – op zestien miljoen mensen. Wel

Wie was Oskar Schindler?

Oskar Schindler (1908 – 1974) was een Sudeten-Duitse industrieel die ruim 1.200 Joden wist te redden tijdens de Holocaust.

bemerk ik een zekere angst in de samenleving. In die zin is IS aardig in hun strategie geslaagd."

Gert-Jan: "Maar stel dat hier een grote aanslag gebeurt, is dat dan het einde van de rechtsstaat? Ik haal graag de Ierse politicus en filosoof Edmund Burke aan die zei: 'Het enige wat het kwaad nodig heeft om te overwinnen, is dat goede mensen niets doen'. We hebben dus dappere mensen nodig die opstaan en het kwaad weerspreken; geduldige activisten bij wie het vuur van binnen brandt. Wat dat betreft zijn er te weinig Sinans."

Sinan: "Misschien wel, we zijn in de minderheid. Mijn ouders zeggen vaak: 'Waarom moet jij dit nou weer doen?' Ik sprak laatst met een moskeebestuurder en zei: wat zou het goed zijn als wij eens – uit onszelf! – de straat opgaan en laten weten dat wij ons geloof niet laten kapen door gewetenloze schurken. Want wij zijn de slachtoffers doordat het ons imago schaadt. Hij reageerde dat zoiets moeilijk te organiseren is, waarop ik zei: 'Maar als er vanuit Ankara iets wordt gebruld, staan er zo duizenden mensen op straat.'
Gert-Jan: "De oplossing moet inderdaad van het midden komen. Zij moeten zeggen, liefst op het Malieveld: klaar nu, wij hebben niets

met dat hele jihadisme. Het jihadisme moet irrelevant worden gemaakt van binnenuit."

Sinan, hoe vind je dat de ChristenUnie het afgelopen verkiezingen heeft gedaan?

Sinan: "Goed! Het is een hele principiële partij die niet meegaat in populisme en vasthoudt aan eigen principes. Als dat slechts één zetel oplevert, zij dat zo, maar op den duur levert het altijd meer op. Het gaat opvallen, je wordt een stabiele factor in de politiek. Dat doet de ChristenUnie afgelopen jaren echt goed. Je wilt weten waar ik op heb gestemd? Op een linkse partij, maar niet op GroenLinks." Gert-Jan: "Waarom niet?" Sinan: "Iets te populistisch. Op een gegeven moment was ik wel klaar met dat langs die schouwburgen gaan, dat gehighfive. Bovendien vind ik ze wat te elitair. Ik wil best een Tesla rijden, maar die kan ik niet betalen. En biologisch eten –prima Jesse, maar dat krijgt een schoonmaker met vier kinderen die 1100 euro netto verdient niet voor elkaar. Als het geen seculiere linkse partij was geworden, had ik op Gert-Jan gestemd – op de persoon, haha! Maar mensen in mijn omgeving die twijfelden tussen CDA en ChristenUnie heb ik zeker geadviseerd voor de ChristenUnie te gaan."

Gert-Jan: "Zou jij zelf de politiek in willen? Dat zou ik wel mooi vinden."
Sinan: "Uiteindelijk wil ik dat wel, ja. Ik ben ook gevraagd door twee partijen – ik noem geen namen, maar die kun jij wel raden."

Tot slot: Sinan, heeft jouw opvallende tatoeage op je arm nog iets toe te voegen aan dit gesprek?

"Ik denk het wel, het zijn soefistische tekens. Er staat dat alleen het lichaam vergankelijk is, niet de ziel."
Gert-Jan: "Ik zou ooit met mijn dochter een Koptisch kruisje op de binnenkant van onze pols laten tatoeëren. Een ereteken: vroeger deden ze dat om gesneuvelde christenen te herkennen zodat zij apart begraven konden worden. Maar uiteindelijk durfde ik het niet. Over angst gesproken: ik snap wel dat jij niet bang bent voor bedreigingen, want je bent gezegend bent met een stevig postuur."

Sinan: "Ja, maar ik ben sowieso niet bang voor de dood – daar heb je weer dat religieuze. Het soefisme zegt: alles wat mooi is, is wederkerig."
Gert-Jan: "Ik ben ook niet bang voor de dood, al zie ik er niet naar uit. Mijn overtuiging helpt mij om m'n angsten te overwinnen. Angst voor een aanslag verliest het altijd van de wil om onze vrijheid te verdedigen." «

'Het jihadisme moet irrelevant worden gemaakt van binnenuit.'

